

תוכן עניינים

מבוא	4
1. רקע תיאורטי	5
1.1 אוהד הספורט	5
1.1.1 אחדה – רקע	5
1.1.2 מאפיינים והגדרות של אוהד הספורט	6
1.1.3 בסיסי אוהדים וחיייו של האוהד	7
1.1.4 הבדלים מגדריים בצריכה של ספורט	8
1.2 מערכות יחסים רומנטיות	9
1.2.1 סוגים של מערכות יחסים	9
1.2.2 איכות מערכת היחסים הרומנטית	10
1.2.3 קונפליקטים וקשיים במערכת הזוגית	11
1.3 השפעה של אחדת ספורט על קשרים זוגיים	12
2. שיטות מחקר	13
2.1 משתתפי המחקר	13
2.2 כלי המחקר	14
2.3 הליך וניתוח הממצאים	14
3. ממצאים	15
3.1 בן הזוג וספורט	15
3.2 השפעת האהדה על איכות הזוגיות בקרב קבוצות המחקר	17
3.3 יחס בת הזוג לספורט	18
3.4 קשיים ובעיות בזוגיות	19
4. דיון ומסקנות	21
4.1 אחדה 'יחמה' ואהדה 'קרה'	21
4.2 אתגרים בקשר הזוגי	22
4.3 סיכום ומגבלות המחקר	23
5. מקורות	25
נספחים	27
נספח א': שאלון הריאיון	27
נספח ב': הראיונות	28

מבוא

אוהדי ספורט, בבסיסם, הינם יחידים או קבוצות, אשר חשים מחוברים, או מזוהים, עם שחקנים, אתלטים, מענפים שונים או קבוצות ומועדוני ספורט. על פי בן-פורת (2007), חלוקה הוגנת ויעילה של אוהדי הספורט תהיה לשניים. אוהד הספורט המסורתי הקר, האוהד בריחוק מסוים את קבוצתו, או אוהד הספורט המסורתי החם, שאוהד את קבוצתו בתשוקה גדולה יותר, מגיע למשחקים, נחשב לחלק מגרעין האוהדים, וחיי היום יום מושפעים במידה רבה מהמתרחש בקרב הקבוצה. את שני סוגי האוהדים, ניתן להבדיל ברמת האינטנסיביות, 'הפנטיות' הקיימת ברמת האכפתיות שלהם לגבי מצב הקבוצה, ומידת המעורבות שלהם בבסיס או קבוצת האוהדים, אשר בעלת מבנה ארגוני מוסדר.

ממד ארגוני זה הינו בעל משמעות, שכן הוא בא לתאר רמת מחויבות שיש לאוהד לקבוצתו ולאוהדים אחרים, אשר מפעילה אותו, ומביאה אותו לבטא את מחויבותו לקבוצה ולמועדון, תוך השקעת משאבים וזמן לטובת אלו, וכדי לחזק את מעמדו בתוך הקבוצה. מאמץ ופן חברתי זה של האוהד, הוא הוא גם כנראה הדבר המרכזי המפריד בין אוהד הספורט לאוהדים אחרים, אשר ראשית מצריכה ממנו לבטא אהבה זו, ולפעול למענה, ושנית, הדרך שבה זו מפריעה ומשפיעה באופן מהותי ויום יומי על האספקטים האחרים של חייו של האוהד, כמו עבודתו, משפחתו, ואף הזוגיות שלו (Hodges, 2016).

הזוגיות של בן הזוג, או המערכת הזוגית, הינה דבר מורכב, אשר כולל שלל מרכיבים כמו אמון, מחויבות, אינטימיות, הזדהות והדדיות. כל אלו מצריכים את זמנו ואת השקעתו של האוהד, אשר לעיתים כבר מכוונים לעבר הקבוצה והמועדון אותו הוא אוהד. מציאות זו, מייצרת קונפליקטים וצורך בקבלת החלטות מורכבת, אשר עלולה לפגוע באיכות המערכת הזוגית ולהשפיע על מידת העומק והפוטנציאל שלה להתקדם לפי המסלול הביורגרי הנורמטיבי של קשר רומנטי (Kim, Trail & Ko, 2011).

עבודת מחקר זו, תתמקד בדיוק באספקט זה, אך דווקא מצדו של בת הזוג (כאשר האוהד הינו גבר), כאשר אבקש לבחון את האופן שבו הקשר הזוגי מושפע נוכח האהדה של הגבר לקבוצתו, ומתוך התייחסות ספציפית לאותם שני סוגים של אוהדים – האוהד המסורתי החם והאוהד המסורתי הקר. לכן, שאלת המחקר של עבודת מחקר זו תהיה, **'כיצד מתבטאת אהדתו של אוהד הספורט על המערכת הזוגית ואיכות המערכת הזוגית בו הוא נמצא, לפי תפיסת בת הזוג?'** שאלה זו, מציבה את אהדת אוהד הספורט בתור המשתנה הבלתי תלוי, ואילו את איכות המערכת הזוגית ואת חווית בת הזוג של אוהד הספורט בתור המשתנים התלויים.

כדי לענות על שאלה זו, אבצע עבודת מחקר איכותנית, בה אשתמש בראיונות חצי-מובנים כדי להבין את האופן שבו רואה בת הזוג את אהדתו של בן הזוג, האופן שבו היא מתחברת לחלק זה בחייו, משתלבת בו, וחווה אותו באופן כללי. מטרת עבודת המחקר, תהיה לבחון הן את המערכת הזוגית כמערכת, והן את החוויה של בת הזוג.

הבנה לעומק של הקונפליקט בין אוהד הספורט לקשר הזוגי אותו הוא מנהל, תלמד על העומק והעצמות הקיימות באהדה הספורטיבית מחד, ועל מורכבותה של המערכת הזוגיות והניואנסים הקטנים והגדולים כאחד המשפיעים עליה, וקובעים במידה רבה את גורלה.

1. רקע תיאורטי

1.1 אוהד הספורט

1.1.1 אהדה – רקע

אוהד אינו חייב להיות דווקא אוהד של ספורט, ולמעשה ישנם אוהדים בתחומים רבים ומגוונים. כך למשל, קיימים אוהדים אשר תומכים ברמות שונות של אינטנסיביות בזמרים, פוליטיקאים, ואפילו מוצרי טכנולוגיה (למשל, גרעין האוהדים הבולט של חברת אפל). תמיכה של אוהד מתבטאת בצורות שונות, ובמידות שונות של מעורבות. כך למשל,

תקציר זה כפוף לתקנון Grade.co.il ויחולו עליו התנאים הכתובים שם. העושה שימוש במסמך, לרבות קריאתו, מקבל על עצמו ללא סייגים את כל התנאים הקבועים בתקנון. מעבר לכך, אין להעתיק, לשכפל, לשנות, להפיץ, לפרסם, לשדר, להציג בפומבי, להעמיד לרשות הציבור, למסור או למכור לצד שלישי או לעשות שימוש מסחרי כלשהו במסמך זה ו/או כל חלק ממנו.

אוהד של זמרת, יוכל להגיע למרבית או אף לכל הופעותיה, וכך ללוות אותה בכל מקום בו היא תופיע. עם זאת, אוהד אחר, יוכל שלא להגיע לאף אחד מההופעות, ועדיין להיות ולהיחשב אוהד לכל דבר ועניין (Dalakas & Phillips Melancon, 2014). את המושג אוהד קל יותר להבין כאשר בוחנים אותה כפי שהיא נכתבת בשפה האנגלית (Fan). קיימים מספר גרסאות הגורסות לגבי מקור המילה, ומסבירים אותה היטב. כך למשל, ניתן להזכיר את המושג 'פנאטיות'. המושג פנאטי בא לתאר רמת אינטנסיביות או אכפתיות, הבאה לתאר את הרצון בטובת אותו אמן או פוליטיקאי (או שחקן וקבוצת ספורט כמובן), ויש בה כדי להדגיש על מידה מסוימת של שליליות, וחוסר גבולות (Finkle, 2013).

יחד עם זאת, מתוך המילה פנאטיות חשוב גם לציין את החשיבות של מסירות ושל מחויבות. שני מושגים אלו, מבטאים את הצורך של האוהד לא רק לרצות בטובתו של אותו דבר שהוא אוהד, אלא גם בעיקר להביע ולתרום להצלחתו, ככל שהדבר אפשרי (Cottingham, 2012). הודגס (Hodges, 2016), כמו קוטינגהאם, מתאר את אותו ביטוי של אהדה כטקס (במובן הסוציולוגי), שבו האוהד מסוגל להיות 'באמת' אוהד רק כאשר זה מתקבל ומוכר כאוהד בתוך קבוצת האוהדים, אשר נתפסת ויש לראות אותה כקהילה, בעלת חוקים ונורמות, אשר רק תוך שמירה עליהם ניתן להיחשב כחלק מהם ומהגדרתם. במובן זה, משמעותו של האוהד הוא אכן היכולת שלו להיות חלק מהקהילה ולחוש, כפי שכל איש (לפחות מרביתם) בתוך הקהילה רוצה לחוש, חלק אינטגרלי ואף חשוב בה.

נוכח החשיבות של הקהילה בתוך חייו של האוהד ומתוך הגדרתו, אוהד של ממש נחשב לכזה אשר האהדה עצמה היא חלק בלתי נפרד מתוך חיי היום יום שלו, והיא משפיעה עליו באופן בצורה זו. אוהד 'אמתי', מחשיב את האהדה כחלק טבעי מתוך האישיות שלו, כזו אשר הוא מבטא וכזו אשר לא פעם מגדירה אותו (או חלק גדול מאד ממי שהוא) האוהד (Lee, 2011). בנוסף לדברים אלו, חשוב לשים לב למרחבים בהם אוהדים מפגינים היותם אוהדים ומאשררים את פן זה באישיותם. ראשית, האוהד הבודד 'נדרש' כחלק מאהדתו לנכוח באירועים בהם עצם נוכחותו תאפשר לו להיות מוגדר בתור כזה. במרחבים אלו שוהה האוהד עם אוהדים אחרים (למשל – מפגש ביתי בו נפגשים מספר תומכים של אותו פוליטיקאי כדי להכיר זה את זה ולדון בדרך שבה יוכלו לשפר את מצבו).

שנית, ואף חשוב יותר, אוהד חש את הצורך לבטא את עצמו מול אוהדים יריבים (למשל, אוהד או 'פאנבוי' של חברת אפל יתבטא כנגד מוצרים ואוהדים של אנדרואיד) (שם). הסיבה העיקרית והחשובה לכך שמרחבים אלו חשובים אף יותר היא מכיוון שמרחבים אלו מדגישים את ההבדלים בין האוהדים השונים ומבטאים בצורה טובה יותר את הייחוד באהדתם ולכן גם את הייחוד באישיותם הנלווה לכך. נקודה זו, משמעותית גם בפן החברתי (אחרים מכירים אותי כאוהד של א') וגם בפן האישי (אני מכיר את עצמי כאוהד של א' וגאה בכך) (Wann, Waddill, Bono,).